

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о вину садржан је у члану 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, као и систем обављања делатности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о вину (у даљем тексту: Закон) предлаже се због важности регулисања и значаја која ова област има у пољопривреди.

Овим законом регулише се област која има велики значај у пољопривреди Србије и руралном развоју, али и у туризму обзиром да вино нема само велики значај за остварење финансијских средстава виноградара и винара, већ је и репрезент традиционалних и културних тековина једне земље.

Постојећи Закон о вину и ракији усвојен је 1994. године („Службени гласник РС”, бр. 74/94, 13/02-СУС и 101/05-др. закон). Овај закон садржи одредбе о вину, ракији и алкохолним пићима, а тако спојена проблематика регулисања не поклапа се са основним захтевом ЕУ норми да се ове две проблематике регулишу одвојеним законским актима.

Законска регулатива у претходном периоду је била прилагођена тадашњем начину производње, која се заснивала на великим друштвеним винаријама и производњи нискоквалитетних вина, као и „масовној” производњи. Због промене трендова на тржишту вина Европске уније, света, али и у нашој земљи, постепено је дошло до еволуирања и трансформације виноградарско-винарске производње у Републици Србији која се заснива на производњи висококвалитетних вина и вина са географским пореклом. Такође, услед пропадања појединих великих бивших друштвених винарија и стварања нових тржишних могућности, дошло је до развоја малих породичних винарија, и на тај начин постепеног реструктурирања српских произвођача и производње вина. У таквим условима, постојећа законска регулатива је постала недовољно функционална и неприменљива, што ствара потребу за њену промену којом би се регулисала садашња савремена производња вина на адекватан начин.

Производња вина у Републици Србији је регулисана наведеним законом и подзаконским актима, Правилником о заштити географског порекла вина и ракије („Службени гласник РС”, бр. 23/80 и 30/80-исправка) и Правилником о квалитету и другим захтевима за вино („Службени лист СРЈ”, бр. 54/99 и 39/2002 и „Службени лист СЦГ”, бр. 56/2003).

Обзиром да аграрна политика Европске уније у претходном периоду није дала очекиване резултате по питању регулисања тржишта вина и унапређења конкурентности европског вина, 2008. године се отпочело са спровођењем реформе виноградарског и винарског сектора у ЕУ, која је започета објављивањем Уредбе Савета министара бр. 47/2008/ЕЗ од 29. априла 2008. године о заједничкој организацији тржишта вина. Овом регулативом се мењају поједине главне смернице аграрне политике у виноградарству и винарству, због

чега је у циљу усаглашавања неопходна промена домаће законске регулативе, односно усаглашавање са новом регулативом и реформом виноградарског и винарског сектора у ЕУ. Из тог разлога је један од циљева доношења нове законске регулативе у Републици Србији, усаглашавање са прописима ЕУ и Међународном организацијом за лозу и вино (О.И.В.) кроз коју ће бити институционализоване све неопходности које ЕУ и О.И.В. прописују.

Аграрна политика ЕУ и субвенционисање виноградарске и винарске производње се у највећем делу заснива на Виноградарском и Винарском регистру. То је први услов усклађивања ове области у нашој земљи са ЕУ стандардима. Поменути регистри до сада нису били законски регулисани, па се новим Законом о вину омогућава успостављање и функционисање Виноградарског и Винарског регистра, а посредно и коришћење финансијских средстава за виноградарску и винарску производњу од фондова ЕУ.

Поред прописивања обавеза уписа у Виноградарски регистар произвођача грозђа и у Винарски регистар произвођача шире, вина и других производа, основни разлози за усклађивање домаћих прописа о вину са правним тековинама ЕУ произилазе и из неопходности за: постојање усклађене категоризације вина, постојања адекватног тела (овлашћене организације) за утврђивање и контролу података из Виноградарског регистра, успостављање вођења адекватне винаријске евиденције и обележавање судова у производњи у циљу лакше контроле производње, успостављање непристрасног испитивања квалитета и сензорног оцењивања, прописивање декларисања које је усклађено са ЕУ нормама, успостављање система издавања евиденционих маркица за вино са географским пореклом, прописивање означавања вина са географским пореклом у складу са новом реформом винског сектора у ЕУ, односно ЕУ нормама, успостављање адекватне контроле производње вина са географским пореклом, прецизно прописивање услова промета и надзора по методама које су у складу са ЕУ нормама.

Обзиром да Република Србија има веома повољне услове за гајење винове лозе и производњу висококвалитетних вина, по чему је некада била препознатљива не само у ЕУ, већ и у свету, доношење овог закона би омогућило производњу вина усклађену са ЕУ стандардима, а тиме и бољи приступ домаћих произвођача међународном тржишту, а што ће се све одразити на унапређење српске пољопривреде.

Имајући у виду наведене разлоге, сматрамо да је усвајање новог Закона о вину потпуно оправдано.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим законом уређује се: производња, прерада, квалитет и промет грозђа намењеног за производњу вина, производња, прерада и квалитет шире, вина и других производа од грозђа, шире, кљука и вина који се користе у производњи вина; означавање вина са географским пореклом; промет грозђа, вина и других производа од грозђа, шире, кљука и вина који се користе у производњи вина, као и друга питања од значаја за грозђе, ширу, вино и друге производе од грозђа, шире, кљука и вина који се користе у производњи вина (члан 1).

Поглвљем I утврђују се норме квалитета, услови у погледу паковања и декларисања грозђа, шире, вина и других производа од грозђа, шире, кљука и вина (члан 2.), затим забране и изузетак од примене (чл. 3 и 4.) којима се забрањује производња грозђа од директно родних хибрида и грозђа из матичних засада, држање односно употреба шећера, ракије, етанола и других средстава и материја, којима се може повећати количина и мењати прописани природни састојци шире и вина у производним погонима и складишним просторима, као и изузетак примене овог закона на физичка лица која производе и прерађују грозђе, ширу, вино и друге производа од грозђа, шире, кљука и вина за сопствене потребе.

Значење појмова појединих израза коришћених у овом закону у циљу бољег разумевања дате су у члану 5. овог закона.

Члан 6. утврђује врсте виноградарских географских производних подручја на територији Републике Србије.

Чланови 7, 8. и 9. дефинишу врсте вина уопште, врсте специјалних вина, категорије мирних вина у односу на квалитет, начин производње и виноградарско подручје у коме се оно производи, као и врсте других производа.

У поглављу II које се односи на производњу грозђа прописују се агротехничке мере и производња грозђа (члан 10.) којим се уређују агротехничке и ампелотехничке мере, производња, квалитет и берба грозђа.

Члан 11. прописује да се производњом грозђа може бавити правно лице и предузетник који је регистрован у Регистару привредних субјеката и који је уписан у Виноградарски регистар који води Министарство, ако има у власништву, односно у закупу или у кооперацији виноград.

Виноградарски регистар, јавност Виноградарског регистра, брисање из Виноградарског регистра и стручну организацију за вођење Виноградарског регистра утврђују чланови 12, 13, 14. и 15. којима се ближе одређује упис у Виноградарски регистар на основу захтева који правно лице и предузетник из члана 11. овог закона, односно физичко лице подноси Министарству, као и садржај поменутог захтева, затим рок за пријаву промене података у Виноградарском регистру, начин вођења и услове брисања из Виноградарског регистра, затим могућност давања овлашћења од стране Министарства стручној организацији за послове утврђивање и обраду података о виноградарским парцелама употребом геоинформационог система и остале послове везане за Виноградарски регистар.

Поглавље III прописује технолошке поступке (члан 16.) при производњи шире, вина и других производа који ближе одређују: транспорт грозђа, одвајање шепурине и муљање грозђа, обраду кљука и шире, алкохолну ферментацију кљука и шире, неговање и финализацију вина, складиштење, пуњење вина у прописану оригиналну амбалажу и његово складиштење пре стављања у промет, као и остале поступке у производњи других производа.

Члан 17. овог закона прописује да се производњом шире, вина и других производа може бавити правно лице и предузетник који је уписан у Регистар привредних субјеката и који је уписан у Винарски регистар који води Министарство. Овим чланом се такође уређују обавезе у погледу испуњености услова за производњу вина.

Податке које мора да садржи Винарски регистар, начин уписа произвођача вина у поменути регистар, пријава промене података и брисање из Винарског регистра прописују чланови 18. и 19.

Обавезу вођења винаријске евиденције, њен садржај и рок чувања, затим обавезу обележавања судова прописују чланови 20. и 21.

Чланови 22. и 23. утврђују обавезу производње шире, вина и других производа прописаним енолошким поступцима и средствима као и услове под којим се може вршити обогаћивање шире и кљука и начин на који се то врши.

Параметре и методе квалитета шире, вина и других производа утврђује члан 24.

Чланови 25. и 26. утврђују услов и начин под којима се може вршити мешање грозђа, кљука, шире, вина, односно других производа, као и поступак са широм, вином и другим производом који су неодговарајућег квалитета у смислу овог закона.

У поглављу IV које се односи на испитивање квалитета и сензорно оцењивање вина и других производа члан 27. уређује предмет испитивања квалитета и сензорно оцењивање у смислу обавезе и одговорности за испитивање квалитета вина и других производа пре њиховог пуњења, декларисања и стављања у промет.

Члан 28. овог закона прописује да испитивање квалитета шире, вина и других производа и утврђивање њихове усклађености са прописима о квалитету врши акредитована лабораторија, овлашћена од стране Министарства, као и услове које мора да испуњава та акредитована лабораторија.

Сензорно оцењивање стоног вина, вина са географским пореклом и других производа утврђује члан 29. овог закона.

Чланови 30, 31. и 32. који прописују паковање, декларисање и евиденционе маркице за вино са географским пореклом као и издавање поменутих маркица ближе одређују паковање и декларисања вина, изглед декларације, забрану препакивања оригиналног паковања и продају тако декларисаног вина, обележавање појединачних оригиналних пуњења евиденционом маркицом за вино са географским пореклом, број евиденционих маркица за вино са географским пореклом на које произвођач има право, начин издавања и евиденцију поменутих маркица.

Поглавље V утврђује означавање вина са географским пореклом и састоји се из три дела.

Први део поглавља везан за врсте ознака вина са географским пореклом прописује да се вино са географским пореклом означава ознаком географског порекла, традиционалном знаком квалитетне категорије, додатном традиционалном знаком и признатим традиционалним називом.

Чланови 33, 34, 35, 36, и 37. ближе уређују врсте ознака за вина са географским пореклом.

Други део поглавља утврђује контролу производње грозђа намењеног за производњу вина са географским пореклом, контролу производње, испитивање квалитета и оцењивање вина са географским пореклом.

Члан 38. прописује да послове контроле географског порекла врши Министарство, које такође може да те послове повери контролној организацији која испуњава услове предвиђене овим законом.

Члан 39. утврђује признавање ознака за вина са географским пореклом пореклом са претходно прибављеним решењем Министарства о признавању ознаке за одређено вино са географским пореклом и обавезу подношења елабората о производњи вина са географским пореклом.

Чланови 40. и 41. прописују захтев на основу издатог решења из члана 39. овог закона за контролу производње вина са географским пореклом који

произвођач подноси Министарству сваке године до 31. октобра у текућој години за контролу производње грозђа и вина са географским пореклом чија ће производња започети у наредној календарској години, као и сам процес контроле производње вина са географским пореклом.

Услови за коришћење ознаке и стављање вина са географским пореклом у промет, као и трошкови контроле ближе утврђују чланови 42. и 43.

Чланови 44. и 45. који су саставни делови трећег дела поглавља V утврђују забране везане за коришћења ознаке за вина са географским пореклом и однос према ознакама географског порекла вина које потичу из других држава.

Поглавље VI утврђује промет вина и члановима 46, 47, 48, 49. и 50. ближе одређује услове за стављање вина у промет, транспорт у промету, услове транспорта, складиштења и продаје, рокове за промет вина и забране везане за промет вина.

Чланови 51, 52. и 53. ближе одређују увоз, узорковање и услове при увозу, извоз и услове извоза грозђа, вина и других производа .

Члан 54. прописује трошкове управног поступка за издавање решења о упису у Виноградарски регистар, издавање решења о брисању из Виноградарског регистра, издавање решења о упису у Винарски регистар и издавање решења о брисању из Винарског регистра, као и плаћање накнаде од стране правног лица, предузетника и физичког лица за утврђивање испуњености услова за обављање производње грозђа, утврђивање испуњености услова за обављање производње шире, вина и других производа и за преглед пошиљки приликом увоза, односно извоза грозђа, вина и других производа.

Поглавље VII се односи на надзор који Министарство врши преко пољопривредних инспектора над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона и у члановима 55, 56, 57, 58, 59 и 60. који чине ово поглавље регулише инспекцијски надзор, послове пољопривредног инспектора, надзор над вршењем поверених послова, легитимацију, знак, службено одело, права, дужности и овлашћења пољопривредних инспектора.

Чланови 61, 62 и 63. овог закона утврђују надлежност за решавање жалби на решење пољопривредног инспектора, трошкове приликом одузимања, чувања и уништавања вина и других производа и трошкове испитивања и утврђивања квалитета узорака.

У поглављу VIII ближе су одређене казнене одредбе за привредни преступ (члан 64), прекршај привредног друштва (члан 65) и прекршаје предузетника (чланови 66, 67. и 68).

Поглавље IX ближе одређује прелазне одредбе које се односе на дужности и рокове усклађивања правних лица и предузетника са одредбама овог закона (члан 69), примену важећих подзаконских аката до доношења нових на основу овлашћења из овог закона (члан 70), престанак важења ранијег Закона о вину и ракији (члан 71) и дан ступања на снагу овог закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” (члан 72).